

Izbeja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopolne.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 61., Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobli. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x 55 mm po K 150. Uradni razglaš, poslano ter nočice isti prostor K 2.—. Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošli ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 240, za pol leta K 120, za četrt leto K 60, za mesec K 20. Za Nemčijo celo leto K 312, za ostalo tujino in Amerika K 360.

Reklamacije za list so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 61., Učiteljska tiskarna.

Pred vladno krizo.

Zagreb, 25. „Riječ“ poroča iz Beograda: Dopoldne je ministrski svet sprejel proračunski in finančni zakon, kakor ga je predložil finančni minister z izjemami finančnega odseka. Ministra Kovačević in dr. Korošec sta izjavila, da nočeta podpisati tega zakonskega predloga. Vsled tega je nastalo težko stanje v kabinetu.

Jadranska konferenca.

Rim, 25. (Brezžično.) Italijansko-jugoslovanska pogajanja se začno prve dni novembra na Rivierci.

Boj za zvezo narodov.

Pariz, 25. „Journal“ piše, da angleški ministrski predsednik smatra za važno, da ministrski predsedniki prisostvujejo vsaj prvimi sejam zveze narodov. Njegova želja je, da bi se vse delovanje nove meddržavne zveze podredilo vodstvu zavezniških vlad. Po tem mnenju bi bila Zveza narodov le razširjen vrhovni svet. — „Journal“ piše, da bi bil tak načrt izredno nevaren za samostalnost narodov in da nasprotuje duhu pogodbe. Zveza narodov naj bi bila popolnoma neodvisna. Zato je gotovo, da francoski ministrski predsednik ne more najti nobenega razloga, ki bi upravičeval udeležbo zavezniških ministrskih predsednikov na mejah Zveze narodov.

Rudarska stavka na Angleškem.

Pogajanja se nadaljujejo.

London, 24. Stavka železničarjev se je odgodila za nedoločen čas. Železničarji bodo počakali na konec že vršočih se pogajanj.

London, 25. Pogajanja rudarjev z vlado so se danes nadaljevala. Ako tudi ni bilo še nobenega sporazuma, se smatra vendar za dobro znamenje, da se pogajanja nadaljujejo.

NAKNADNE OBČINSKE VOLITVE V SRBIJI.

Beograd, 25. Pri zopetnih občinskih volitvah v Nišu in Skoplju so dobili večino komunisti.

KONFERENCA UDRUŽENJA KIPARJEV.

Zagreb, 25. Tu se od sobote vrše konference delegatov združenja umetnikov v posameznih kinarskih umetniških centrih naše države, da bi se po možnosti delo kinarskih umetnikov v posameznih umetniških centrih naše države postavilo na enoten temelj. Kot delegati so prišli iz Srbije Branko Ponoš, Uroš Redič in Bielič, iz Slovenije Šanta, Kresnik in Kostaperarila, iz Zagreba pa Meštrovič, Frangeš in Senca.

D'ANNUNZIO JE MORSKI ROPAR.

Reka, 25. Govori se, da namerava D'Annunzio vsled pomanjkanja denarja zapleniti parnik „Cerna“ z vsem blagom (železino in drugo) za 40 do 50 milijonov lir vrednosti. K temu koraku se je odločil, ker njegova delegacija v Rimu ni mogla izposlovati, da bi dala Italijanska vlada mestu 200 milijonov posojila.

OBČINSKE VOLITVE V ITALIJI.

Rim, 23. Listi ugotavljajo, da se vrše občinske volitve kljub lutemu volilnemu boju na vsej Italiji brez incidentov. Ker je ljudska stranka odklonila, skleniti z drugimi strankami reda koalicio, so socialisti v nekaterih krajih dobili večino.

ČEŠKOSLOVAŠKA VLADA ZAHTEVA OD NEMČIJE NAD 700 LADIJ.

Berlin, 22. Listi poročajo iz Drezdne: V saksonski zbornici je vlada izjavila, da zahteva Češkoslovaška od Nemčije izročitev 711 rečnih ladij po 500 ton, dalje 90 vlačilnih čolnov in 8 drugih ladij. Saksonska vlada smatra to zahtevo za neupravičeno in zahteva naj o tem odloči ameriško razsodišče.

VOJAŠKA DIKTATURA V RUMUNIJU.

Bukarešta, 24. Za 21. t. m. napovedana snobna stavka se je izjalovi-

la. Vlada je proglasila obsedno stanje in aretirala veliko število socialističnih poslancev in voditeljev združenj.

UKRAJINSKO-RUSKA VOJNA.

Dunaj, 25. Ukrajinski tiskovni urad poroča iz Kamenca Podolskega: Moskovska „Pravda“ z dne 16. t. m. javlja, da je veliki moskovski svet s štirimi petinami sklenil, da se nadaljuje operacije rdeče armade proti ukrajinski armadi in četam generala Wrangla.

Dunaj, 25. Ukrajinski tiskovni urad poroča iz Kamenca Podolskega z dne 23. t. m.: Na severnem krilu ukrajinske fronte ni nobenih bistvenih izjem. Naša dne 18. t. m. popoldne med Bugom in Dniestrom pričeta ofenziva le imela polnolen uspeh. 7. in 45. divizija sovjetskih čet sta bili uničeni. 413. in 365. boljševiški polk sta bila pri Zmerinki ohkoljena in zaleta. Porazeni sovražnik se v neredu unika na levi brez Buga.

Wilna, 23. Poročilo generalnega štaba Osrednje Litvanske naznanja, da so čete Osrednje Litvanske po lutem boju zavrnile sovražnika ki je zbral svoje moči in nanadel črte Rykonta-Okmiansko lezero-Sloboda.

Moskva, 25. Frontno poročilo z dne 23. t. m.: Na fronti Chorson-Aleksandrovsk - Mariupol mir. Na dalnjem vzhodu so rdeče čete zasedle mesto Čito in pregnale čete Semonova.

KUGA V BATUMU.

Moskva, 25. V Batumu je izbruhnila kuga.

NOVA VLADA V TURCIJI.

Carigrad, 21. (Havas). Novi kabinet je sestavljen. Ministrski predsednik je Tevfik paša, Sofa bel na zunanj minister.

RATIFIKACIJA MIRU Z JAPONSKO.

Pariz, 21. (PB). Iz Tokia javljajo uradno, da je japonski cesar 13. t. m. ratificiral mirovno pogodbo z Avstrijo na eni strani in s Češkoslovaško, Rumunijo in Jugoslavijo na drugi strani.

V zadnjih vzdihljajih.

Beograd, 23. oktobra.

20. oktobra in naslednja dva dni imel je beogradski parlament tri seje. Na dnevnem redu je bil predlog zakona o zakonskih naredbah, v katerem išče vlada pritrdila k nekaterim naredbam, ki jih je že izdala in sicer: o likvidaciji moratorija, o likvidaciji vojnega stanja, volni odškodnini in o stanovanjih ter končno zahteva vlada tudi, da se li votira proračun, ki ga je ministrski svet samostalno 21. v Službenih Novinah publiciral.

Posebno je zanimivo, kako je vlada štilizirala tisti del zakona, ki govori o proračunu. Zakonski načrt se glasi v 2. členu: Minister financ se pooblašča, da predloži budžeta, izdatkov in prejemkov, v finančnem zakonu za l. 1920/1921, ki je predložen Narodnem Predstavništvu in uveljavljen z ukazom z dne 21. avgusta t. l. izvršuje po dodatkih in navodilih, za katere so se sporazumeli finančni odbor in minister financ.

Kako velika je nesramnost vlade, da zahteva tako pooblastilo od parlamenta, sledi že iz tega, ker nihče ne ve, razen članov finančnega odseka, kaj je ta odsek sklenil in ker se ta odsek z ministrom financ niti sporazumel ni.

Vse je navadna farsa ki jo zagovarja vladna stranka. Pri tej farski sodeluje dr. Korošec, ki se bač s proračunom ni strinjal — slovenski davkoplačevalec na naj si zapomni, kdo je soodgovoren za vso težo davkov, ki ga bo v kratkem zadela.

Vladi bi bilo seveda vsledno, ali bi parlament votira ta zakon ali ne; ustavnost je le deveta briga. A ona rabi pritrdila parlamenta, ker li drugače v Srbiji nihče ne bo hotel davkov plačevati, kajti brez zakona se v Srbiji vladati ne da! Samo pri nas smo v takem brezpravju, da se nihče ne more braniti plačevati nepostavne predpisane davek! Manika nam

uravnovesja sodišča! Srbi so v tem poročju na hollem.

Prvotno je hotela vlada v ta zakonski načrt tudi vvesti že dolgo obeščani zakon o redu in radu. Ki naj bi bil nekak „Sozialistengesetz“, na nolec tega imel še drugih reakcionarnih določil kakor jih zamore le kaka Draškovičeva glava skuhati. Pa ta načrt se vladi le ni posrečil. Nekateri poštenjši ministri so vendar človeški da vlada zakona o redu in radu ni predložila parlamentu — seveda za koliko časa ga je odročila, to bomo šele videli.

Ča bodo na naši čitavi videli, kako je vsebina zakona o redu in radu, prinesemo v posebnem poročju njegovo vsebino. (Za obnavljanje op. ur.)

Parlament seveda v vseh teh sejah ni imel kvoruma. V drugi seji dne 21. je s. dr. Korun zahteval, da se v smislu § 67 poslovnega reda pred prehodom na dnevni red prvotni številki poslancev, a predsednik parlamenta je to odklonil in je s tem kršil obstoječi zakon. Pa kaj je to moztocen mar!

Tako se je potem vendar začela načelna razprava o predloženem zakonskem načrtu. V teku debate je govoril s. dr. Korun ki je v daljšem govoru ki ga prinesemo po stenografičnem protokolu, ostro očitoval neustavno postopanje vlade in se bavil s koroškim in jadranskim vrašanjem. Njegov zanimiv govor je na nekaterih mestih hudo zbol radikalce in klerikalce, kar so pokazali z živahnimi medklici.

Pri glasovanju se je pokazalo, da ni kvoruma. Predsednik je zato sejo dne 21. zaključil in odredil za 22. novo sejo v kateri pa zopet ni kvoruma. Zato je predsednik izjavil, da bo prihodnja sejo sklical pisмено. Mi pa mislimo, da je to bila — hvala bogu — zadnja seja tega neslavnega parlamenta — njegovi zadnji vzdihljaji...

Zakon o redu in radu.

Govor s. dr. Koruna na seji Narodnega predstavništva dne 21. oktobra 1920. ob priliki debate o zakonu o zakonskih naredbah in proračunu.

Gospodje poslanci! Pravzaprav ne vem ali naj bi se smeal ali jezil, da pride danes vlada in vrže z veliko gesto na mizo zakonski načrt, s katerim naj bi mi naknadno odobrili neustavnosti, ki so se vršile do sedaj. Mislim da je treba precejšnje drznosti od strani vlade da kaj takšnega zahteva. Dosedaj še vlada, ki smo jo imeli le namenoma sabotirala parlament, sabotirala na ta način, da je vse storila karkoli je mogla samo da parlament ni prišel do kakšnega dela. Nekatera vlada so bile vsaj toliko odkritostne da so povedale da ne rabijo parlamenta in da hočejo do volitev v konstituanto vladati brez parlamenta. Druge vlade pa — in med njimi je tudi sedanja vlada — so se vedno trkale na svoja ustavna prava, vendar pa so delale in zakrivljale neustavnosti drugo za drugo, izdajale naredbe, ki bi se smele uveljavljati samo poton zakona, in na ta način kršile ustavo.

Kamarila v Beogradu.

Na ta način in s takim postopanjem so vse te vlade kršile eno naših tradicij, kar jih je imela bivša kraljevina Srbija. V bivši kraljevini Srbiji je bila moč med obema ustavnima faktorjema: med parlamentom in med nosilcem krone vendarle tako razdeljena, da je bil parlament tisti faktor, ki je bil lažji. Vse vlade od ustanovitve naše države sem na so delale na tem, da so izčale moč krone. Vse vlada so postale le eksponenti krone, mesto da bi bile izraz

polreda in moči parlamenta: na ta način so postale eksponenti tistih nevidnih neustavnih faktorjev, ki se skrivajo za krone: volaške kamarile, bele roke generalov... (Ugovori).

Militarizem in konstituanta.

Pod takimi okoliščinami, ko konfirira ena vlada z drugo v neustavnosti ko se, kakor smo baš danes malo nepreli videli, kršijo čisto jasno izražene določbe poslovnega reda od nas samih izvoljenem predsedniku parlamenta pod takimi avspicijami vremo v volitve za konstituanto. — Kakšna bo konstituanta, ki se ima izvoliti 28. novembra, tega ne vem. A eno vem in o tem sem popolnoma prepričan: če bo ta konstituanta obstojala iz takih energičnih mož, bo imela hude boje z vojaško kamarilo ki vlada v državi. Mislim, da ni samo slučaj, če so poslonje naše konstituante postavili v neposredno bližino vojašnice. Bodo vsi baioneti bliže če se bo hotela konstituanta poslužiti svojih pravic, lažje jo bodo razgnali. (Poslanec dr. Svinjarev: A bili ste i socialisti na vladi! Zašto tada niste radili? Ko smo bili v vladi, smo delali in v vladi smo bili dotle, dokier smo videli da moremo delati. Pa zakaj se razburjate, če se govori o vojaški kamarili, o kateri vsi vemo, da vlada? (Ugovori).

Protustavno proširavanje zakonov.

Gospodje poslanci! Tudi to se mi čudno zdi, zakaj da je vlada baš danes našla svojo ustavno vest, proseč

nas da naj li sedaj naknadno votiramo nekaj zakonov, ki jih je izdala, medtem ko so vse vlade — ne izvzamem niti ene, tudi tiste ne, v kateri so bili socialisti — delale tiste velike poroke, da so preširale na celo ozemlje kraljevine SHS zakone bivše kraljevine Srbije, ne da bi bile nepreli vrašale parlament za mnenje. In čudno je bilo, da so se vedno proširili samo tisti zakoni ki so pri nas preko nomenklature reformacije in belus (na slabše) da se pa ni proširili niti en zakon bivše kraljevine Srbije, ki bi stajale, kakor smo ga imeli do sedaj, preko, bistveno izboljšal. (Ugovori.)

Esamotaza budžetnega prava.

Višek neustavnosti in frivolnosti na se kaže v tem, da sedaj zahtevajo od parlamenta da s predloženim zakonskim uredbah vred dovolimo vidi budžet. Na ta način hoče vlada parlamentu eskamotirati budžetno pravico, tisto pravico, na katero je bil dosedaj že vsak parlament ponosen in io je skrbno čuval. Samo ta parlament to neče in ne more čuvati, kakor se vidi. (Poslanec dr. Svinjarev: Zašto niste dolazili u parlament, da bi bilo možno raditi? Poslanec Konač: Mi smo se vedno udeleževali parlamentarnega dela. Poslanec dr. Svinjarev: A vašer druga Kristana često nije bilo kod sednica finansijskog odbora, tako da taj odbor nije mogao raditi. (Ugovori in nemir.) Dr. Korun: Poslanec Kristan je podal izjavo, zakaj ne gre več v odbor.

Očetoštvo tale!

Gospodje poslanci! Takrat, ko te poročili gospod finančni minister Stolanović svoje dete, budžetni zakon, in ko je izšel ta zakon v Službenih Novinah tedaj je bil prizor za bogove. Skoro vse stranke so tale svoje očetoštvo do tega nezakonskega otroka in ministri so začeli drug za drugim taleti da tega zakona niso podpisali. Polavoma so sicer morali vsi priznati, da so ga podpisali, vendar na so zatrievali — pri tem so se nesebno odklovali nekateri prečanski ministri — da se ne strinjaie s tem zakonom, da ga je treba iznemeniti itd. in se celo demagogično postavili v tako luč, kakor da bi bili pravzaprav srbijski ministri tisti, ki so edno krivi da je ta budžet stonil na ta način v svet. Hočem to demagogijo nekaterih strank prihibi ter konstatirati da je tako postopanje škodovalo največ tisti misli edinstva države za katere pravijo te stranke, da se bore.

Gospod! Ako mate pogum da sedite v ministrskih kloneh in izdare budžetni zakon, morate tudi imeti pogum da priznate, da ste ta zakon podpisali, sicer na demisionirate!

Ta budžetni zakon, ki ga hoče sedaj vlada na tak čuden način s sedmimi vrsticami spraviti v življenje ie materielno nesprejemljiv ne samo za nas socialiste, ampak kakor se ie videlo iz posvetovanj v proračunskem odboru tudi za večino strank, ki sede v odboru. Če stavi danes vlada tako zahtevo do parlamenta ted i mislim da bi bila mogla to stvar vendar malo drugačno urediti. Sami odsek, ki se ie bavil s tem predlogom pravi da „bi morao pristati na ovu redakciju i preporučiti Narodnoj Skupštini, od svoje strane da to usvoji ako bi uz nju na prema tome i uz ovaj predlog išle i te dopune i izmene odnosa na primedbe to bile poznate i parlamentu u trenutku rešavanja“. Sedaj na zahteva vlada od nas da votiramo proračun ki ga ne poznamo in ko ne vemo, kake za- ključke ie napravil finansijski odsek, ko ne vemo v koliko se ie gospod Stolanović sporazumel s tem finansijskim odborom. Kako naj potem sklenemo da naj s temi dohodki finansijskega odbora zakon i sedmimi vrsticami v veljavo?

Mislím da je to malo preveč. mislim da nikdo izmed Vas. gospodje poslanci. če se zavedate dalekosežnosti svojega glasovanja. ne bo mogel dati svojega glasu za tako poblastilo. Mi danes ne vemo kaj hoče gospod Stojanovič. mi ne vemo. kaj hoče finančni odbor. Nikdo nam tega ni povedal: mi vemo samo eno. da gre g. Stojanovič po svoji finančni odsek na zoben po svoji poti in da se nista zedinila in se ne bosta nikdar zedinila in enoten buden zakon.

Pa morda se motim. če pravim. da se večina te zbornice ne bo odločila za to da bi dala vladni pooblastilo in bi votirala vladni zakon. — Morda se motim. morda bode. gospodje dali svoje glasove. Potem pa se zavedate tega da ste s tem svojim votiranjem kronali svoje dveletno delo v tem parlamentu ki se bil eden največječisti. kar jih pozna zgodovina. Kakršno je bilo njegovo življenje. tako bo tudi njegova smrt: neslavna.

Neiskrenost in neustavnost strank.

Mi socialisti svojih glasov tej stvari ne bomo dali. nač. pa bomo porabili vsako priliko da bomo prikazali Vašo neiskrenost in Vašo neustavnost vsakemu v pravi luči da bomo pokazali. da so vse te stranke. ki so danes glasovale za vladno neodvisnostne da im nikakor in pod nobeno okoliščino ni zametati sodelovanja pri sklenanju ustave naše države.

Zakon o redu in radu delo kamorle.

Pri tem zakonskem načrtu je zanimivo tudi to da je bil ta zakonski načrt takrat ko ga je vladna predložila parlamentu. pravzaprav malo drugačen. Vlada ni iskala parlamentarne prireditve samo za nekatere zakone. ki jih je izdala v preteklosti ampak iskala tudi večerila za izdajo »Ukaz zakonov« pro futuro. V prvi vrsti je vladna imela na srupe neki zakon »o redu i radu«. ki ga mislim. da hodi tista volaška kazarila. o kateri sem preden govoril zato ker čuti. da sedi na sodku smodnika in da rabi prav oster izjemni zakon. ki naj prepreči. da ne zleti lebeza dne v zrak. Toda vsebina tega zakonskega načrta »o redu i radu« je bila kolikor smo mogli doznati zanj tako nezadovoljna. tako provokatorčna tako nesocialna in neustavna tako neumna da se je vladna žbala iskati poštenja za ta zakon in le pustila svoj prvotni načrt nadati.

Nahujša provokacija.

Sicer se nisem prepiral o tem. da morda vendar v neki drugi obliki ta zakon »o redu i radu« ne zaplede bele dne tedaj ko bo ta parlament se spal snanje pravičnega. Toda dovolil bi si vendar vladno za sluhati. da kaj takega namerava. svržit. naj tega ne dela. Kajti vem. da bo tak zakon »o redu i radu«. kakor ga vladna namerava rodil v narodu vihar. takšen vihar ki ne bo domedel ne samo vladno. ampak še marsikoga drugega. Gospoda moja! Naš narod prenaša z velikanskim samozatajevanjem vse. kar se v tej državi godi in česar velik del ne bi bilo treba da se godi. Toda če bo vladna prišla s kakim zakonskim načrtom. zakonom ali naredbo »o redu i radu«. ki bo imel tako vsebino. kakor se o njej govori naj bo preprečena. da bo narod smatral tak zakon »o redu i radu« za provokacijo in da bo napel vse sile. da ne bo ta zakon niti en dan v veljavi. (Poslanec dr. Svinčarjev) »Vama ni treba ni reda ni ra-

da!« Gospodje. če bi vladna predlagala zakon »o redu i radu« za ministrstva. da bi ne imeli v 19 ministrstvih nerešenih in izpuščenih aktov. kakor jih imamo. če bi predlagala tak zakon za tale parlament ali za davkonlačevalce. ki ne plačujejo davka če bi ga predlagala za verižnike ali za vojaške orvane ki množijo batinalo bi bil laz s takim zakonom zadovoljen. Toda da bi vladna s takim zakonom provocirala delavstvo. ki trpi. ki strada. tega pa si ne bomo pustili donasti.

Vlada beži.

Gospoda! Na isti način. kakor išče vladna tega pooblastila. ie izbegnila tudi običajni proračunski debatiti ki le po mojem mnenju v vsakem slučaju potrebuje potrebna zaraditega. da more parlament s pozitivno kritiko opozoriti vladno na vse to kar se mora v državi izboljšati. In tega je vse polno.

Zato smatram. da je ta debata nekaj surogat za proračunsko debato. Klub temu pa ne maram danes govoriti o vseh tistih vrašanih. o katerih bi moral govoriti. ako bi imeli pravo proračunsko debato: dotakniti pa se moram vendar dveh vrašanih ki se mi zdita tako važni da bi grešil ako bi s tega mesta v tem trenutku o njih ne govoril. In če hočem biti odkritosrčen. moram priznati da sem se ravno radi teh dveh vrašanih danes oglasil k besedi. Ti vrašani sta: Koroško in ladjarsko vrašanje. (Konec prih.)

Politične vesti.

+ Jugoslovanski klub v opoziciji! Čujto in smitite! Neverjetno. pa vendar res! Jugoslovanski klub pojde v opozicijo. tako je poročal na shodu klerikalnih župnikov g. prof. Vesentjak. ki se je pripeljal naravnost iz Beograda. da prinese to važno novico v Ljubljano: »Jugoslovanski klub je soglasno sklenil. da povzroči krizo in da gre iz vlade. če se ne bo ugodilo v važnih finančnih rečeh našim zahtevam.« — Po pravici rečeno. mi tej izjavi verjamemo. Jugosl. klub utegne res iti iz vlade. ampak ne zaradi »neizpolnjenih finančnih zahtev«. ampak zato. ker stojimo pred volitvami. Vsak ve. kaj se pravi biti pred volitvami v opoziciji. Kadar ni volitev. je vsakdanji kruh opozicije trd in grenak. Izpremeni se pa naravnost na čudodelen način tik pred volitvami. Grenka koruzovina se spremeni v sladko. medeno potico! Na vse zadnje si bo vendar tudi opozicija smela nekoliko popraviti svoj od koruze in zelja pokvarjen žledeček! Klerikalci ne pa vedno radi jedli sladko medeno potico. na vladi in posebno pred volitvami. In so jo pogrnuli in potuhali (to je prevod za: rešili smo in rešavamo). Radikalci. svojim zaveznikom. so rekli. da je položaj klerikalcev v Sloveniji nevzdržen in da bodo pri volitvah propadli. če se jim ne dovolji iti v opozicijo. In Protič. stari li-sec. je rekel: Pa neka idu; oni so naši dobri prijatelji. ki bodo po volitvah zoper delali z nami. Zato je čisto dobro. če se grede nekoliko igrati opozicijo in dobe kak mandat več. Neke idu! — In nasmejala sta se oba. deda Protič in dr. Korošec in se zadovoljno razšla. Res je. »bel Gott und in SHS ist alles möglich!«

+ »Kje so dobili za Nemško Avstrijo največ glasov? Tako vprašanje je postavil g. prof. Remec na shodu klerikalnih župnikov. In odgovarja: »Tam. kjer stoji tvornice in so glasovali socialni demokrati za Nemško Avstrijo. Naj bi bili vsi socialni demokrati za Jugoslavijo. bi bili dobili tri četrtine glasov.« Gospod profesor! Ako hočete vedeti. zakaj niso socialni demokrati in tudi mnogi kmetje na Koroškem glasovali za nas. Vas prosimo. da izvolite

prečitati jutri v »Napreju« nadaljevanje govora sodruga dr. Koruna. Tam boste zvedeli vse. prav vse. ako Vam tega niso še povedali gg. poslanci. ki so v Beogradu imeli priliko slišati. kar je povedal sodrug dr. Korun.

+ Uradno se demantira: Presbriro javlja uradno: Glede na neresnične vesti enega izmed belgrajskih listov smo pooblaščen izjaviti. da ministrski predsednik dr. Vesnič ničesar ne ve. in da mu dr. Vojislav Sola ni nikoli nič omenil o kovččku z zdravili. Iz pisarnice predsedstva ministrskega sveta dne 24. oktobra. — Dalje: Presbriro javlja uradno: Neresnično in zlobno je. kar piše slovenski list »Naprej« v svoji številki z dne 21. t. m. o postopanju naših delegatov v zavezniški konferenci za premirje v Avstrijo v Versaillesu meseca oktobra 1918. Zapisniki te konference bodo najbolje pokazali. kadar izidejo kako je ministrski predsednik Vesnič branil naše narodne interese. — Cel svet bo seveda sedaj verjel g. Vesniču! Posebno tisti svet. ki misli. da demontiji samo potrjuje. kar hočejo demontirati. To bi lahko vedel tudi g. Vesnič. vsaj je že dovolj star diplomat.

+ Dobrodošel zaveznik našim klerikalciem je Vasa Knežević. bivši socialističen poslanec iz Vojvodine. katerega je socialno demokratični parlamentarni klub izključil iz svoje srede. Danes je ta gospod najemnik radikalcev in če hoče g. Vesnič oficijelno dati v zbornici kakšno izjavo. naroči Kneževića. da stavi nanj »upit« ali pa interpelacijo. na katero potem odgovarja na dozvojen način. Toliko o Kneževiću. Knežević je danes prav za prav radikalcev. ki nosi še socialističen »rekelec«. zato. da lažje »izdaja« skrivnosti iz socialističnih krogov. Če bi jih pripovedoval kot odkrit radikalcev. mu seveda nihče ne bi verjel. Tako pa. ko nastopa kot socialist. katerega so vse skrivnosti socialistov »znan«. vendarle še vjame kakšnega bedaka. ki njegovim »odkritjem« verjame. Tako odkritja so: socialisti v Vojvodini so vsi bili podkupljeni. da svojčas podpirajo demokratsko vladno. Socialistični vodje v Vojvodini so vsi dosegli visoka mesta. Žito so prodajali 14 krat reči: štirinajstkrat dražje kot so ga kupili (po čem pa je bilo potem za socialiste?) itd. Vse te čenče seveda verjame »Večerni List«. čeprav dobro ve. kdo je Knežević. in nato vlije škaf klerikalnih pomij na socialiste. Naravno. ker je gnojna lama v »Katol. Tiskarini« vedno preporna!

+ Dr. Sušteršič pridet Tako kombinira »Hrvat«. glasilo hrvatskih zajedničarjev Kranjski klerikalci ga bodo poklicali nazaj. dr. Korošec pa ima nalogo. da mu pripravi pot kakor Janez Krstnik Odrašeniku. To seveda momentano ni nič drugega kakor navadna nagajivost »Hrvats-ove stranke« proti obsovanim klerikalcem. kar pa seveda naše javnosti ne ovira. da vpije »Hanibal ante portas« na ves glas. Na stvari sami pa utegne biti toliko. da bodo klerikalci dr. Sušteršiča prej ali slej res nazaj poklicali. če bodo imeli moč — in imeli lo bodo še mnogo —. to pa zato. ker nimajo nikakega sposobnega političnega vodstva. Za nekatere klerikalne gospode se bližajo hudi časi. ker dr. Sušteršičev bič bo udaril! Seveda ne po vseh. ker nekaj pardona se bo že dalo zgledati! Ampak po nekaterih — jo. jo. jo!

+ »Večerni List« javlja: »Bivši minister in vojni milijonar. drugače socialistični voditelj Vitoimir Korač hodil (z avtomobilom?) sedaj po Vojvodini agitirati za volitve (ne za socialiste? op. ur.) Na tem svojem potu se poslužuje razkošnega avtomobila. ki ga na najhitrejši in najprijetnejši način prenaša iz kraja v kraj. Tako se vozijo danes vsi tisti. ki so razumeli konjunkturo vojnega časa in vedeli. da je splošna ljudska beda najbogatejši vir za tistega. ki zna brezobzirno zagrabiti. Ta avtomobil gospoda Korača kriči na ves glas in upamo. da proletarijat tega krika ne bo preslišal.« — Tako »Večerni List«.

Ko bi gospodje pri »Več. Listu« vedeli. kaj je dostojnost. bi povedali. da je Korač skoro popolnoma ohromel. da komaj eno stopnico prestopi. Noge si je pokvaril v zaprtju. Zato mu danes v Beogradu iz navadnega človeškega sočutja. razumete. posodi svoj avto kak človek. ki se ni poziviljen. in ki se mu sodrug Korač smili. Če bi imel sodrug Korač res milijone. bi si sam kupil avtomobil in vsak pošten človek bi mu ga privoščil. Ker pa ni bil zaposlen za časa vojne pri nobeni klerikalni organizaciji. še nima svojega avtomobila. Upamo. da dostojni delavci pisanja »Več. Lista« ne bodo prezrili!

+ Kandidatna lista SLS. Na zboru župnikov SLS. ki je bil včeraj ob 10. dopoldne v veliki dvorani Uniona. so bile določene kandidatne liste za volilni okrožji: kranjsko in štajersko - prekmursko. Na Kranjskem je nosilec liste posestnik Janez Brodar. drugi kandidat Josip Gostinčar. Ostali kandidati so po večini posestniki. edino župnik Karol Škulj je med njimi. Kot kvalificirani kandidati so: dr. Ivan Sušnik in urednik Smodej ev. dr. Kulovec. Na Štajerskem je nosilec liste: Ivan Roškar. bivši poljedelski minister. Kot kvalificirani kandidati: dr. Korošec. dr. Hounjec. dr. Leskovar in dr. Ogrizek.

+ Narodni »socialisti« za monarhijo! Dne 25. t. m. dopoldne se je vršil v »nastlačen polni veliki« dvorani Narodnega doma v Mariboru shod NSS. ki ga je otvoril predsednik mariborske podružnice NSS g. Jarh. Po pozdravnem nagovoru je dal besedo strankinemu kandidatu v kranjskem volilnem okrožju g. nadrevidentu Deržiču. ki je v obširnem izjavljanju pojasnil ustanovitve in cilje stranke. Nato je govoril naš bivši mirovni delegat dr. Rybar kot nosilec strankine kandidatne liste za mariborsko volilno okrožje. V svojem govoru je razložil. zakaj se je odločil za NSS. Zatem je v kratkih besedah očrtal politični položaj ter poudarjal bistveno razliko med NSS in internacionalno socialno - demokracijo. NSS je za ujedinitve celokupnega naroda. je proti republiki (to so vam »socialisti«!) in proti nasilni izpremembi družabnega reda. V svojem govoru se je bavil tudi s koroškimi in ladjarskim vprašanjem ter izjavil. da zastopa NSS stališče. da je slovenski Korotan. kakor tudi zasedena ozemlja prejšnjost naša zemlja. kjer prebiva naš narod in bo stranka obračala vso pažnjo dogodkom v zaslužjenih pokrajinah.

+ Narodno predstavništvo. V parlamentarni krogih trdijo. da se skliče seja narodnega predstavništva dne 10. novembra. Predsedništvo časnega narodnega predstavništva je določilo. da se 1. novembra t. l. poslancem ne izplačajo dnevnice. + Macedonski kongres. Dne 17. t. m. se je v Sofiji otvoril macedonski kongres. Otvoril ga je predsednik ujedinitelj macedonskih zvez. Karandjelov. V svojem otvoritvenem govoru je naglašal. da so Macedonci zopet prišli pod črno robstvo. Macedonci pa niso obupali in ne bi bili. Macedonci. če bi se ustrašili boja. ki jih čaka. Macedonci hočejo v prihodnosti voditi to borbo z zakonitimi sredstvi. Po govoru Karandjelova se je vršila volitev predsednika.

+ Ostanke vojnih čet ekskrallja Nikit. ki so se v zadnjih albanskih bojih borili skupno z Italijani in Albanci na albanskih mejah. so se vrnili v Italijo. Po veljavni teh ostankov Nikitove garde so izjavili. da se z orožjem črnogorsko »vprašanje« ne bo moglo rešiti. pač pa. da bi bilo to mogoče pri pogajanjih. ko se bo reševalo ladjarski »problem«. — Kakor znano ekskrallje Nikita še ni obupal v nadi. da še enkrat zakraljuje Črnogorcem. V Parizu (Neully sur Seine) izdaja celo svoj list »Glas Črnogorca«. službeni organ kraljevine Črne gore. Njegov ministrski svet še vedno zboruje in prinaša v tem listu naredbe. ki »bodo veljavne. čim se vrnitmo u domovinu i otažbinu«. List kaj-

pada mnogo zabavlja čez »Srbijance« in se ogreva za razne separatiste. — Eka-kralji pač še vedno sanjajo o lepih starih časih. prestolih in žezlih! Toda zgodovina se ne povrača!

+ Socialistična frakcija v Nemčiji. Po kongresu v Halle so se razdelili neodvisni socialisti — slični našim centrumašem na desno in na levo krilo. od katerih bo imelo prvo 60. drugo pa okrog 20 zastopnikov v parlamentu. Levo krilo bo vodil bivši policijski šef v Berlinu Eichhorn. V decembru bodo imeli komunisti z levim krilom »neodvisnih« skupno zborovanje. kjer se bo proklamirala združitev obeh frakcij. Obe frakciji bosta tvorili »nemško sekcijo tretje internacionale«. Načelstvo stranke bavarskih neodvisnikov je izdalo proglas. v katerem se izreka odločno proti moskovskim zahtevam. Kot svoje vodje priznavajo samo Ledebourja in Crispiana.

+ Na kongresu v Hallu. Na iniciativa Zinovjeva so te dni delegati na kongresu v Hallu glasovali za in proti sprejemu 21ih moskovskih točk. Rezultat je naslednji: 237 delegatov se se izjavilo za. 153 proti. Ko je bil naznanjen izid glasovanja je predsednik Crispian izjavil. da so delegati. ki so glasovali za Mosko. prestopili v komunistične vrste in da nimajo pravice prisostvovati zborovanjem neodvisne stranke. Tedaj so desničarji zapustili dvorano.

+ Poljska ustava. Z večino šestih glasov (195 proti 189) je poljski državni zbor v drugem branju sprejel člen 2 ustave. po katerem se narodno predstavništvo deli v poslansko zbornico in senat. Podrobnosti organizacije senata se bodo razpravljale in sprejele kasneje.

+ Angleška neodvisna delavska stranka in Irsko vprašanje. Stranka je poslala Lloyd Georgeu resolucijo. v kateri zahteva. da se takoj odpokličejo britanske čete in policijske bande. ki ropajo in požigajo na Irskem. Zahteva tudi. da izpolnijo nad Irsko obljubo. ki jo je dala Anglija tekom vojne vsem malim in zatiranim narodom. to je. da ji dajo popolno avtonomijo. Stranka dela Georgeov ministrski kabinet in njega samega odgovorne za vse zločine. ki so se izvršili nad Irco in mu obljubila. da bo dajal težak račun za vsako kapljico krvi in solzo. ki je potekla iz oči zatiranega naroda. Osrednji odbor Zveze narodov v Parizu priredi celo vrsto manifestacij. kjer bodo nastopali razni govorniki za pravice Irškega ljudstva. Med drugimi bo govoril tudi sodrug Jean Louquet.

+ Ratifikacija mirovne pogodbe z Nemčijo s strani Zedinjenih držav. odvisna od Wilsona. V nekem govoru je senator Root izjavil. da bi bile Zedinjene države ratificirale mirovno pogodbo z Nemčijo in bi bile pristopile k Zvezi narodov. če bi bil Wilson hotel.

Organizacijski vestnik. Iz stranke.

Zaupniki in zaupnice krajevne polit. organizacije v Ljubljani. pozor! Pridite nočoj ob 8. vsi na sestanek v malo dvorano Mestnega doma. Dnevni red jako važen. Oni. ki imajo nabiralne bloke. naj prinesejo tudi te s seboj v svrhu obračuna. Na sestanku se bodo dobili tudi novi bloki.

Iz strok. organizacije.

Ljubljanski brivci in frizerji so danes stopili v stavko. ker ni prišlo do sporazuma med podjetniki in uslužbenci. Pozor pred sprejemanjem dela v Sloveniji.

Vpošljite zaostalo naročnino za »NAPREJ«. da se Vam njega pošiljanje ne ustavi.

LISTEK.

Skrivnost »rumene sobe«.

Francosko spisal Gaston Leroux. (Dalle.)

XXIII.

Dvoina sled.

Nisem se še stresel silnega začudenja. ki mi ga je prineslo tako razkritje. ko me potrka Rouletabille po rami in mi reče:

- Poidite z menoi!
- Kam? za vorašam.
- V mojo sobo.
- Kaj bova tam?
- Premišljevala.

Priznam. da se bil v takem duševnem razpoloženju. da nisem mogel misliti. kaj še je premišljevali: nisem mogel razumeti. kako še more Jože Rouletabille »premišljevali« v tako tragični noči. za tako nenpričakovanimi groznimi dogodki: čuvali umorjen in edč. Stangersonova morabit v smrtnem bolu. In vendar je

to storil s hladnokrvnostjo. ki je potrebna vojskovodji med odločilno bitko. Zaprli je v sobi za nama vrata. pokazal mi foteli. se vsedel ravno meni nasproti in seveda — prižgal svoj vivček. Onazoval sem ga kako premišljuje... in zaspal. Ko sem se prebudil. je bil že dan. — Moja ura je kazala osmo uro. Rouletabilla ni bilo v sobi. Njegov foteli pred menoi je bil prazen. Stojil sem po sobi in ravno pretezal svoje odrezanele ude. ko vstopi moji prijatelj. Takoi sem čital na njegovem obrazu. da ni zapravil časa. med tem. ko sem laz spal.

— Gdč. Stangersonova? vprašam takot.

— Nieno stanje je slabo vendar ne obupno.

— Je že dolgo. kar ste šli iz sobe?

— Ko se je zorilo.

— Ste delali?

— Desti.

— Kaj ste razkrili?

— Dvoino sled stopinj. lahko bi me to zelo motilo...

— Pa vas ne moti?

— Ne.

— Ali vam kaj poiasni?

— Da.

— Glede nerazumljivega mrliča?

— Da. ta mrlič je sedaj popolnoma razumljiv. Ko sem hodil pred vratom na dvorišču sem zaznal. dvoje prav različnih sledov. narejena sta bila ob istem času. Povdarjam: ob istem času. ker drugače res ne more biti. Če bi namreč šel prvi pred drugim. bi na isti poti prav gotovo katerikrat drugi prestopil prvega: to se pa ni nobenkrat zgodilo. Drugi sled ne gre za prvim ne. zdi se. kot bi se gha sleda dogovarjala. Ta dvojni sled se odloči od ostalih proti sredi dvorišča ter se obrne proti parku. Storal sem z dvorišča. očj uvrte na sled. ko me dohiti Friderik Larsan. Takoi se je zelo zanimal za moje delo. kajti ta dvoina sled je res zaslužila posebno zanimanje. To so bile namreč prave stopinje iz afere Rumene sobe: okorne stopinje in elegantne stopinje: a medtem. ko se v aferi Rumene sobe oboje stopinje samo snidejo. okorne

stopinje so tam izginile kakor hitro se prikažejo elegantne. — Z Larsanom sva iz tega sklenala da je naredila oboje stopinje ista oseba. ki je samo menjala črevlje — gredo tukaj obe sledi vstrec. Podobna naidba je bila pač snosobna omaleti moie prečiste preničanje. Larsan je menda isto mislil: stala sva torej sklonjena nad dvojnimi stopinjami in volala. kot pes na sledu.

»Vzel sem iz listnice papirnate podplate. Prvi podplat. oni. ki sem ga obstrigel na odtiskih Jakobovih črevlijev. ki jih je našel Friderik Larsan. torej po odtiskih okornih črevlijev. se je popolnoma ujemal s stopinjami leve sledi drugi podplat. to je obstrigel elegantnih stopinj. se je sicer prilagal desnim stopinjam. toda z raznim razlokom pri pristih na koncu. Drugače je na bil popolnoma podoben odtisku elegantnih stopinj. Nisva mogla vsled tega sklenati da so desni odtiski od iste osebe kot elegantne stopinje. nasprotno pa tudi ne. da niso. Neznane je bil morebiti obut v druge črevlje.

»Sledila sva z Larsanom dvoine-mu sledu. neljal nau je do roba parka ter sva v kratkem stala pri ribniku ravno tam. kjer smo bili zadnjič. Toda tokrat se ni ustavila nobena sled pri ribniku temveč sta zavili obe no ti ki pelte na veliko cesto v Foinav. Tam sta se seveda obe sledi izgubile. tako da ima nisva mogla več slediti. Molče sva se vrnili oba v grad.

»Ko sva dospela na dvorišče. sva se ločila: toda vsled enakih misli. sva se zopet sešla pred vrati Jakobove sobe. Starega služabnika sva dohila v posteli. zanapila sva takoi. da je njegova obleka. ki jo je razvesil po stolu kraj postelje vsa umazana. ravno tako tudi njegovi črevli popolnoma zamazani in blatni. Tega si ni mogel tako zamazati takrat ko je pomagal prenesti čuvalcevo truplo iz dvoriščneve kota v vežo in ko je šel v kuhinjo na svetilko: njegova obleka je visela na stolu mokra: deževalo pa takrat ni.

(Dalle prih.)

Dnevna kronika.

Škoda vsled vandalizma v Mariboru. LDU poroča: Policijska komisija z 2 sodnima izvedencima (1 Nemcem, 1 Slovencem) je ugotovila, da znaša škoda, povzročena o priliki zadnjih demonstracij približno 1 in en četrt milijona kron. Poškodovanih je skupno 98 strank za 50 do 250.000 kron. S tem so ovržene zasebne trditve, ki so poročale o škodi, ki naj bi znašala skupno okrog 19 milijonov kron.

Prejela koroške uprave Avstriji. Kakor doznava „Politische Korrespondenz“ se bo predala uprava na koroškem plebiscitnem ozemlju na nastopen način: V ponedeljek 25. t. m. dospeta avstrijska okrajna glavarja v Velikovec in Borovlje. V sredo dospe ostalo osebje političnih upravnih oblasti. Obenem izroči službene posle jugoslovanske uradništvo, ki se nato povrne v Jugoslavijo. Avstrijsko orožništvo prevzame od jugoslovanskega orožništva varnostno službo v sredi novembra. Število avstrijskih varnostnih čet bo znašalo približno 800 do 1000 mož. Mednarodna plebiscitna komisija se razpusti baje v sredi novembra.

Določevanje državne meje na severu. V torek odpotuje razmejitvena komisija v Špilje, odkoder se bo peljala po Muri do Radgone, da pregleda to reko. Neposredna poganjanja med našo in avstrijsko delegacijo radi mejne črte Sv. Duh—reka Mura so radi obojestranskih nasprotij prekinjena ter bodo o predlogu razpravliali v plenu komisije. Meja od Sv. Urbana do Sv. Lorenca se ni določena, ker sta avstrijska kakor tudi naša delegacija predložili nove zahteve glede njenega poteka. Radi slabega vremena razmejitvena komisija dosega ni mogla pregledati tehničnih dela na meji od Košenjaka do Sv. Urbana. Prihodnja seja razmejitvene komisije bo v sredo.

Projekt zakona proti draginji. O katerem se je dan za dnem toliko govorilo in od katerega se je toliko pričakovalo, je prišel menda v svojo zadnjo fazo. Predložili so ga parlamentarnemu odboru kakor se trdi v parlamentarnih krogih, večina poslancev tega odbora odločno nasprotuje predlaganim odredbam. Povsem se da soditi, da od vsega projekta ne bo ostalo nič. Ako tudi izide, bo pretrpel velike izpremembe. Odredbe za konskaga predloga proti draginji so paralizirane s predlogom ministra za notranje posle, z zakonom o redu in delu in spoštovanju države. Ta zakon, kakor je znano, predlaga proti brezvestnim trgovcem in spekulantom slične ukrepe, kakor za konski predlog za pobljanje o draginji.

Dan 28. oktobra proslavlja se v Češkoslovaški Republiki kakor tudi med Češkoslovaki živječimi v tujini kot državni praznik Češkoslovaške Republike. Povodom tega priredi podpisani generalni konzul Češkoslovaške Republike v Ljubljani dne 28. oktobra 1920 v prostorih hotela „Union“ v I. nadstropju od 11—12 dopoldne recepcijo in isti dan ob 20. uri v Narodni Operi v Ljubljani slavnostni koncert. Vsi Češkoslovaki kakor tudi vsi pri latelji češkoslovaške-jugoslovanske vzajemnosti ste srčno dobrodošli.

Kaj je z imovninami pri Allen Property Custodian? Jugoslavija je podpisala z Zedinjenimi državami recipročno pogodbo glede povrnitve imovine upravičnim jugoslovanskim državljanom in obratno. Povrnitev se bo izvršila preko Allen Property Custodian. Po sklepu zgoraj omenjene recipročne pogodbe, postopanje za iztiranje imovine bilo bi sledeče: Upravičenec oziroma, ako je isti umrl, njegovi pravni nasledniki morajo predložiti uradu Allen Property Custodian poleg dokaza o svojem državljanstvu prijavo svoje terjatve (notice of claim) na zaprišeženi tiskovini v duplektu, kakor tudi prošnjo za izplačilo (application for allowance). Vsa potrebna dokazila treba priložiti v dokumentarni formi. Dokumenti, izgotovljeni v inozemstvu, morajo biti potrjeni od ameriškega konzula, in dokumen-

ti v tujem jeziku morajo biti spremljeni od potrjenega angleškega prevoda. V prijavi terjatve (notice of claim) mora upravičenec natančno navesti, kaj zahteva. Kdor hoče izdati polnomoč kakim drugim osebam ali organizacijam, da postopa v tej stvari v njegovem imenu, more to storiti. Na zahtevo more dobiti potrebne formularje take polnomoči (power of attorney) od Allen Property Custodian naravnost ali potem Foreign Language Information Service, 1107 Broadway, New York City.

Umrl je v Ljubljani g. Miha Verovšek, blaginjak mestnega užitniškega zakupa. Pogreb bo v sredo 27. t. m. ob 16. uri popoldne.

Konzulat Češkoslovaške na dan državnega praznika dne 28. oktobra ne bo uradoval.

Prepovedan list. Notranje ministristvo je prepovedalo v naši državi razširati Ju-najski list „Staatswehr“ vsled tega, ker piše proti naši državi.

Letni izkaz za leto 1919 o zdravstveno-statističnih razmerah na ozemlju deželne vlade za Slovenijo (izvzeti okrajji Velikovec, Logatec in Postojna). Število prebivalcev 995.440, porok 9.824, rojencev 22 tisoč 636, od teh je nezakonsko rojenih 3.554, mrtvorojenih 578; število umrlih 18 tisoč 356; po starosti: do enega meseca tisoč 704, do enega leta 2.646, do 5 let 4.369 od 5 do 15 let 1.289 od 15 do 30 let 1.717 od 30 do 50 let 2.985 od 50 do 70 let 3.964 nad 70 let 732. Vzrok smrti: Prirojena življenjska slabost 894, tuberkuloza 2.492, pljučnica 1.276, davica 117, oslovski kašelj 106, koze 400, škrlatica 21, ospice 31, pegavica 20, trebušni tifus 109, gripa 872, vnetje ran 93, kolera infantum 34, otroška vročica 24, španska hripa 649, prenosljive živalske bolezni 2, kap 564, srčna napaka 849, novotvorbe zlega značaja 437, ostali naravni vzroki smrti 8.594. Slučajne smrtne nezgode 474 in sicer: vsled ugotovitve 103, prevoženja po vozovih 38, opečenja 26, obstrlelnja 31, padca 74, ymrzenja 4, zasipanja 5, zastrupljenja 12, pobjitja 65, povoženja po vlakih 10, padci iz vlaka 11, izkvravčenja 2, zadušenja 7, gladi 2, ustreljenja 21, zadobdenja 4, zmečkanja 9, naidena mrtva v gozdu 2, zadušenih od dima 2, po granatah ubitih 5, po električnem toku ponesrečenih 2, od konj 5, od krav ubitih 3, od strele ubitih 8, od dreves ubitih 23. Samomor 111 sluč. in sicer: vsled ustreljenja 18, zastrupljenja 15, obojenja 47, utopenja 18, lastnega sežiga 2, zadobdenja 10. Umor in uboj 112 slučajev in sicer: zastrupljenih 18, ubitih 34, roparski umor 4, zadobdenih 10, ustreljenih 36, zadavljenih 10.

Državni dohodki od taks in prodanih kolkov. Po poročilih, ki jih je dobilo generalno ravnanstvo posrednih davkov, znašajo skupni dohodki od pristojbinskih taks in prodaje kolkov v vsej kraljevini za mesec september 9.325.840 dinarjev 87 par. Meseca avgusta so ti dohodki znašali 8.337.734 dinarjev. Meseca septembra so bili dohodki torej skoro za en milijon dinarjev večji kakor meseca avgusta. Od 1. junija do konca septembra znašajo dohodki taks 31.873.410 dinarjev, to je trikrat več kakor leta 1919 za isto dobo. Vsota pristojbinskih dohodkov je večja, kakor pa je bilo to predvideno v letošnjem proračunu.

Mate Bošković, predsednik naše republiške komisije v Parizu je dospel v Beograd. Tekom tega tedna se bo že vedelo, kaj je z vojno odškodnino Srbiji.

Dvoje zmešanih glav. V hrvaškem Zagorju se je zgodil slučaj, ki kaže, kako so zmešane nekatere glave po Hrvaškem. Pri sv. Križu blizu Krapine je priredila hrvaška samostojna kmečka stranka volilni shod, katerega so se udeležili tudi demokrati in radičevci. Med zborovanjem je zaklical radičevce Vrtar: »Živela zagorska republika!« — a demokrat dr. Turčič mu je odvrnil: »O republiki bodo odločali gosposle, a ne kmetje.«

Po svetu.

— Sodrug Josef Seliger mrtev. Zelo neprimerno nas je doletela smrt sodruga Seligerja. Bolehal je sicer že dolgo na sladkorni bol. (Zuckerkrankheit) in vsak trenutek smo lahko pričakovali krize, vendar... Trideset let je stal s. Seliger v prvih vrstah nemškega delavskega gibanja na Severu Češke. Ko je v devetdesetih letih vstajala od njega urelevana teplaška »Freiheit« in postalala odločujoč organ med češkimi Nemci, je bil velikokrat v pomoč češkim sodrugom v severnih krajih. Od 1. 1907 je bil član dunajskega parlamenta in obenem učenc sodruga Viktorja Adlerja. Na zadnjem strankinem zboru v Karlovyh Varech je odločno branil in zagovarjal interese desnice proti nekaterim napadom levčarjev. Nekaj dni pozneje je umrl. Doživel je 50 let. Po poklicu je bil tekstilni delavec. Nemškim sodrugom naše sožalje, njegovemu spominu slava!

— Krvav zločin pred sodiščem v Inomostu. »Korrespondenz Herzog« javlja iz Inomosta: V soboto se je dogodil pred tujakim sodiščem krvav zločin. 55 letni

bivši delavec Kerschbaumera se je zagovarjal pred sodiščem, ker je oklofutal ženo. Ko je žena opisovala njegovo dejanje, jo je Kerschbaumer zmerjal tako, da ga je bsdil sodnik na 24 ur zapora. Nato je potegnil Kerschbaumer nož in se vrgel na ženo ter jo štirikrat zabodel, da se je zgrudila na tla. Nato je skočil Kerschbaumer k sodnikovim mizi in zabodel sodnika dvokrat v hrbet. Tudi funkcionarja državnega pravdnštva je enkrat sunil z nožem v zadnji del glave. Med splošno zmešnjavo se je morilec posrečilo pobegniti. Tri težko ranjene žrtve so prepeljali v kirurško kliniko, kjer je žena podlegla ranam. Poškodbe funkcionarjev pri sodišču so težke, niso pa smrtno nevarne. Čez pol ure je morilec sam prišel v ječniknico.

— Župan mesta Cork, ki je postal s svojo lakotno stavko svetovnoslaven, je umrl v nedeljo.

— Živežne izkaznice v Italiji. Prehranjevalni urad v Rimu proglasa zopetno uvedbo izkaznic za moko, kruh in testenine.

— Visoka šola za politiko je bila v nedeljo v navzočnosti nemškega pred-

nika Eberta in mnogobrojnih političnih osebnosti otvorjena v Berlinu.

— Mednarodna konferenca za skrb za mladino je bila otvorjena v nedeljo dopoldne v mestni hiši v Milanu. Število udeležencev presihja 400.

— Vsled stavke angleških delavcev je bil ustavljen promet med Lonthamptonom in L Havrom.

— Poljski generalni štab je ukinil dajanje vojnih poročil.

— Nemce bodo morali uvaževati. V Nauenu v Nemčiji je bila pred nekaj dnevi izročena prometu največja brezlična postala na svetu. Antena na stolpu te postaje lahko oddaja brzotjavke na daljavo 12.000 milj in 75 besed na minuto. Postaja v Nauenu ima najbolj izpopolnjen aparat za brezlično brzotjavljenje. Z otvoritvijo te postaje so dosegli nemški tehniki nove uspehe v korist vsega človeštva. Zato je nesmiselno izključevati sedaj, po vojni, iz raznih kongresov znanstvenikov člane nemškega naroda samo zato, ker so Nemci. Cimpel spozna Francozi, Belgijci in drugi, da so nemški znanstveniki vseh poklicev svetu potrebni ravno tako, kakor francoski, ameriški itd., tim boljše bo tudi za Fracijo. Umetna netitev sovraštva proti Nemcem od strani Francozov se bo končno masčevala nad Francijo samo.

— Ekscesar Karl piše članke. V pariškem listu »Revue Universelle« je ekscesar Karl začel pisati članke. Opravičuje svojo »politiko« med volno in pravi, da sta se miru najbolj upirala grof Czernin in Clemenceau. Propagira pri tem za donavsko federacijo pod Habsburgovci in napada Nemčijo. — Gotovo, da ga je razvel spomin na alkohol, ki ga je vžival na dunajskem dvoru, da je začel pisati take razborite članke...

— Japonske četo vkorakale v Mandžurijo. Pekinški dopisnik lista »Times« javlja, da je 10.000 mož močna japonska četa iz Vladivostoka vkorakala v Mandžurijo, da varuje japonske interese. Kitajska vlada je japonski nato naznanila, da lahko tudi sama brez te pomoči vzdržuje mir in red.

— Vstaja v Koreji. Kakor poročajo ameriški listi in kakor poroča japonska vlada sama, je izbruhnila v Koreji revolucija, ki je popolnoma boljševiškega značaja in se obrača v prvi vrsti proti japonskim uzurpatorjem. Vstajši so zasedli mesto Hion Kun, Tokijska vlada je popolnoma brez moči. Zato je pozvala Kitajsko, da li pomaga pri udušenju revolucionarnega gibanja. Korejski revolucionarji so ustanovili vlado po vzgledu irskih sinfainovcev, ki ima namen, da čimbolj moti delovanje japonskih oblasti. — Tako vidimo, kako nam je vojna na vseh koncih in krajih izpolnila upanja: mir in samoodločba malih narodov. Pri tem teče sicer reka krvi, toda to je nazadnje evropskemu kakor mongolskemu kapitalizmu vseeno

Kulturni vesnik.

Repertoar ljubljanskega narodnega gledališča. Drama: torek zaprtro, sredo: Fibaro se ženi B, četrtek: Hasanaginica. Ob znižanih cenah: petek: Sen kresne noč (v operi) D: sobota Ljubimkanje E: nedelja: Fibaro se ženi, izven: ponedeljek Hasanaginica, izven. Opera: torek: Trubadur E: sredo: Lepa Vida D; četrtek: slavnostni koncert v proslavo narodnega praznika Češkoslovaške; petek: Sen kresne noč D; sobota: Od bajke do bajke; nedelja Rigoletto; ponedeljek: Faust. — Gledališki list za ta teden je zelo obširen in bogat po vsebini.

Moderna francoska lirika. V založbi »Omladin« v Ljubljani je izšla knjiga pod gornjim naslovom. Knjiga vsebuje izbrane lirčne pesmi večih modernih francoskih lirikov tja do 1. 1910. Stvari najnovejšega izvora v zbirki n. l. Pesmi je poslovenil Anton Debeljak. Knjiga obsega 184 strani. Prevajalec ji je dodal kratek predgovor in imensko kazalo avtorjev s kratkimi življenjskimi podatki. Knjiga stane broširana 24 K, vezana pa 30 K. Priporočamo.

Ivo Trošt: Moja setev. Prejeli smo drugi zvezek avtorjevih zbranih mladinskih spisov pod gornjim naslovom. Pravkar izšla knjiga vsebuje poljudno mladinsko povest »Petranova Ljudmila« in nekako črtilo »Božični izlet« iz življenja pri-morskih dijakov. Cena knjigi (73 strani) je 14 K.

Zbrani spisi za mladino, Engelbert Gangl. Pred dnevi so ti spisi (2. zvez.) izšli že v svoji drugi izdaji. Vsebujejo ljubke pesmi iz otroškega življenja in pesmice o živilih. Pesmi se lepo skladajo z načinom otroškega dojemanja in jih prav toplo priporočamo. Cena vezani knjigi (64 strani) je 14 kron in se dobi po vseh knji-garnah.

Društvene vesti.

Čevljarska zadruga za Ljubljano in okolico, naznanja da se vrši v sredo, dne 27. tm. točno ob 8 uri zvečer sestanek pri g. Ant. Zabukovec, (rest. pri »Zlati ribi«) Stritarjeva ul. Važen je ker se bo razpravljalo v zadevi poslano spomenice pomočnikov. — Odbor.

Dnevne vesti.

Pred rudarsko stavko v Sloveniji?

Z vrašanjem rudarskega mezd-nega gibanja so se ieli te dni baviti tudi maščan listi. v prvi vrsti »Večerni list« in »Jutro«. Razumemo da se pred volitvami te stranke vedno za-nimajo za delavstvo zlasti za rudar-je. Ker jih imamo v Sloveniji precel-šnje število in izrabljajo vse močoe orilike kako bi jih razcenili, da bi socialna demokratična stranka, ki je edina resna zastopnica proletariata, dobila čim manj olasov. V sedanjem mezdnem boju je torej največji zlo-čin nad delavstvom, če skušajo me-ščanske politične stranke iz politič-nih razlogov zasedati razkol ter do-seči s tem dvojni uspeh: prvič, da se kapitalisti laže boljujejo proti raz-cenjanemu delavstvu drugič, da delavstvo ne bi imelo pri volitvah novolinih uspehov. Zloben je torej načrt Prav skreno priporočamo ru-dariem da ne poslušajo lažnjiviatel-lev temveč sledajo na to, da s preudarno taktiko dovedejo mezdni boi do urodnega konca in se obenem oklenein svoje močne organizacije zakaj nprav v tem trenutku lahko sa-mi uvidijo, kako preže nasprotniki kdai te najboljše prilika da oslabe delavstvo in mu škodujejo. Zavedai-te se da ste vsi delavci že pred ne-kaj dnevi so se vršila prva oboja-nja, ki so se potem prekinila, da so se v soboto zonet pričela Pogaianja so se nadaljevala večrai in se nada-ljuio danes toda tako nelojalno in hladno da se naravnost čudimo trbo-velski družbi da more s takim člniz-mom nastonati proti delavstvu. Ta boi nam prejasno dokazuje, kako ne-varno je izteravati slovo delavskih množic v resnih trenutkih in kako se čuti kapitalizem oiačenega V trenu-ku pač ne moremo nič drugega kakor priporočati rudariem in njih za-umnikom kakor da noložai preso-dno skupno in uravnaio nadalino tak-tiko po razmerah.

»Slobodna Rijec«

v Zagrebu, glasilo centumšev piše o ljubljanskem soc. dem. shodu dne 17. t. m. naslednje poročilo: »Velik socialističen shod v Ljubljani so imeli v nedeljo soci-jalni demokrati, na katerem je govoril iz-redno lep govor sodrug Golouh (centumšas). — Povrno se še na ta shod zlasti, ker nam primanjkuje prostor v tej številki. Oglasil se je sodrug Go-louh ob tej priliki, ko so skušali boljševiki komunistične stranke preprečiti govor Et-bina Kristana, ki se je nedavno vrnil iz Amerike. V »Rdečem praporu« se silno leze komunisti, ker niso dobili besede za-radi svojega nasilnega postopanja in joka jo, češ da se ne upošteva svoboda govora. Da sodrug čim bolj spoznajo te hinavce, podamo kar prinaša »Rdeči prapor« o tem shodu: »Kričači in borilci za nepopačeno demokracijo« v delanjih drzno terorizirajo maso ter ne pripuščajo na svojih zborova-njih niti natelementarnejših pravic, jav-nega govora in kritike. Kakor kaplani ho-čajo spreminiti svobodno tribuno javnih zborovanj v prižnice, kjer ima pravico govoriti samo referent, ljudstvo pa ima pravico poslušati, pokrižati se in reči »Amen« Toda kaj so oni (komunisti) na-pravili v Zagrebu? Z noži in z bokserji so napadli naše zborovanje in naše govorni-ke! V Ljubljani pa jih zborovalci niso ho-teli poslušati in sedaj jočejo vsled tega krokodilske solze in pravilo, da drugi te-rorizirajo maso! To pravijo oni, ki jim je princip — teror! Oni, ki se odkrito izpo-vedujejo, da so teroristi! Ne, pikiti (komu-nisti) ne bodo vam pomagale krokodilske solze! Ljubljanski proletarijat vas je že predobro spoznal, in to se dogaja tudi pri proletariatu v ostalih pokrajinah. Vaš ko-nec se vam bliža, kajti kjer laž zajtrkuje, tam ne večerja!« — K tej argumentaciji pač nimamo ničesar dostavljati, potrjuje pa, da je slovensko delavstvo o pravem času, preden so »komunisti« razušili orga-nizacije, pošteno obračunalo s temi zločin-ci nad delavskim razredom.

Gospodarstvo.

— Grška zunanja trgovina. Po izka-zu grškega statističnega urada izkazovala je vsa grška zunanja trgovina v prvem polletju lanskega leta 953.966.635 drahn. Od te vsote odpadeta dve tretjini na uvoz a ena tretjina na izvoz. Med grškimi uvozniki stoji na prvem mestu Velika Britanija (približno 25 od sto) potem Ze-dinjene države ameriške, Italija, Fran-coska in druge.

Jugoslavija je na grškem uvozu so-udeležena z nad pet milijoni drahnem. Uva-ža se v glavnem tekstilno blago, živila, neizdelane rude in kovine, kemične tva-rine itd. V izvozu je zopet Anglija na pr-vem mestu, potem Zedinjene države ame-riške, Turška, Rumunska, in naša drža-va. Mi uvažamo iz Grške blaga za skup-no ceno kakih 30 milijonov drahn. —

Carinski dohodki so prinesli državni bla-gajni v tem času 89.202.479 drahn v pa-pirju in pet milijonov drahn v zlatu.

— Finančni proračun Zveze narodov. Kakor poroča »Temps« se bodo izdatki zveze narodov za leto 1921, katere je odobril svet zveze narodov in priznala glavna skupščina zveze narodov v Ženevi razdelili takole: Skupni izdatki znašajo 20 milijonov 650 tisoč zlatih frankov, od teh je namenjenih 13 milijonov 650 tisoč zlatih frankov za splošne stroške in 7 milijonov za izdatke mednarodnega delovnega ura-da. Stroške bodo nosile skupno vse drža-ve, ki pripadajo k zvezi narodov. Kolikor odpade na vsako državo, se bo določilo na podlagi cenitve, ki se bo ravnala po dohodkih dotične države.

Sport.

Delavskim telovadcem! V sredo ob 7. uri se bo vršil v prostorih Svobode sesta-nek vseh ljubljanskih prijateljev delavskih telovadcev. Razgovorimo se o pričetku telovadbe v Ljubljani ter o ustanovitvi Del. tel. jednote. Vse, ki se zanimajo za telovadbo vabimo, da se tega sestanka gotovo udeleže Na svidenje!

Prvenstvena tekma Svoboda : Pri-morje 0 : 2 (0 : 2). Lepa igra! Trud na obeh straneh. Dasi skoro Svoboda v pre-moči (druga polovica!) vendar vsled pre-velike sigurnosti vratarja Primorja zmaga na strani Primorja. Nesigurnost Svobode pred nasprotnikovimi vrati razbija vse njene zelo silne napade v drugi polovici. V moštvu Primorja opazili tuje igrace; kaj pomeni to? Sodnik g. Vodišek oboje-stransko skrajno pristranski. Zdi se, da še ni izurjen v svoji stroki. V prihodnjli zahtevamo drugačnega sodnika. Za nas veljajo »fouls« in »roke« še vedno, za nas jih podsavez še ni odpravil! Gospoda naj bolj naznani, od kdaj ne veljata ti dve »sodilski točki«? Zakaj se vsaj zapo-stavljai naše klube? — Koti 7 : 3 v prid Svobodi. Publike malo, Jus.

SPREMEMBA VOZNEGA REDA.

S prvim novembrom tega leta stopi na vseh prozrah drž. žel. novi vojni red v veljavo. Na progi Ljubljana gl. kol.—Kar-lovec vozijo kot do sedaj trije pari oseb-nih vlakov z odhodom iz Ljubljane ob 7 uri 40 min., 12 uri 32 min., in 18 uri 30 min., ter prihodom v Karlovac ob 13 uri 10 min., 18. uri 18 min. in 7. uri 35 min. Iz Karlovca odhajajo vlaki ob 3 uri, 8 uri 06 min., in 13 uri 55 min., ter prihajajo v Ljubljano ob 9. uri 08 min., 13. uri 58 min., in 20 uri 04 min. Razven omenjenih treh parov vozi še četrta par osebnih vlakov direktno do — oziroma iz Zagreba in si-cer odhaja iz Ljubljane ob 22 uri 36 min., in prihaja v Zagreb ob 6 uri 30 min., iz Zagreba odhaja ob 22 uri 10 min., ter pri-haja v Ljubljano ob 6 uri 10 min. V Za-grebu imata oba vlaka jako ugodno zvo-zo z belgrajskim osebnim vlakom.

Na kočevski progi vozijo tudi nadalje trije pari vlakov z zvezo na vse ljubljans-ke vlake. Odhod iz Grosuplje ob 8 uri 35 min., 13 uri 40 min. in 19 uri 40 min.; prihod v Kočevje ob 10 uri 31 min., 15 uri 36 min., in 21 uri 38 min. Odhod iz Kočevja ob 5 uri 45 min., 11 uri 08 min., in 16 uri 50 min; prihod v Grosuplje ob 7. uri 43 min., 13 uri in 18. uri 47 min.

Tudi na progi Trebnje St. Janž na dol. ostane dosedanje število vlakov. Odhod iz Trebnja ob 9 uri 48 min., 14 uri 55 min. in 20 uri 55 min., prihod v St. Janž na dol. ob 10 uri 51 min., 15 uri 52 min. in 21 uri 51 min. Odhod iz St. Janža ob 5. uri 30 min., 13 uri 22 min. in 19 uri 24 min.; prihod v Trebnje ob 6 uri 35 min., 14 uri 22 min. in 20 uri 20 min.

Iz Noveg mesta proti Straži—Topli-cam odhajajo vlaki ob 5 uri 12 min., 10 uri 15 min., 13 uri 40 min., in 15 uri 35 min., v nasprotni smeri pa ob 5 uri 42 min., ob 10 uri 52 min., ob 14. uri 42 min. in 16. uri 29 min.

Na Gorenjski progi se spremeni le opoldanski vlak in bode odhatal iz Ljub-ljane ob 13 uri 30 min., ter prihajal v Je-senice ob 15 uri 36 min.; večerni vlak od-haja po novem voznem redu iz Ljubljane že ob 17 uri 50 min. in pride v Jesenice ob 19 uri 57 min. Tudi večerni vlak iz Je-senice se spremeni radi priključka na bel-grajski brzovlak v toliko, da odhaja iz Jesenice že ob 17 uri 08 min. in prihaja v Ljubljano ob 19 uri 06 min.

Na kamniški progi ostane promet osebnih vlakov nespremenjen.

Na koroški bohinjski in ostali gorenj-ski progi se spremeni le vozn red pri-ključnih vlakov na spremenjene vlake pro-ge Ljubljana—Jesenice.

Na štajerski progi nastanejo sledeče spremembe: jutranji vlak odhaja iz Celja že ob 8 uri 10 min. in prihaja v Dravo-grad ob 11 uri 26 min.; opoldanski vlak odhaja iz Celja ob 14 uri 40 min. in pri-haja v Dravograd ob 18 uri 02 min., opol-danski vlak odhaja iz Dravograda ob 15 uri 45 min. in prihaja v Celje ob 19 uri. Večerni vlak pa odhaja iz Celja ob 20 uri 40 min. in prihaja v Velenje ob 22 uri 08 min. Vsi ostali vlaki ostanejo tudi na-dalje nespremenjeni.

Spominjajte se voljnega sklada!!

L. N. Tolstoj.

Moški in ženska.

(Poslovenil Fran Pogačnik.)

(Dalje.)

Trditve, da imamo glede žensk in njih dela mnogo zelo škodljivih, iz starodavnosti izvirajočih predsodkov, je pravilna; še bolj pravilen pa je nauk, da se moramo boriti proti njim. Ne mislim, da bi bila družba za ustanavljanje ženskih čitalnic in društev sredstvo v tem boju. Mene ne razburja to, da dobiva ženska manj plačila nego moški, plača se določa po vrednosti dela; vznemirja me to, da mora ženska, ki nosi, dobi in vzgaja deca, poleg tega tudi kuhati jed, kuriti peč, pomivati posodo, prati perilo, šivati obleko, brisati pohištvo itd. Čemu je vse to, zelo težavno delo odkazano samo ženski? Kmet, tovarnar, pridelnik in vsi drugi moški ne delajo ničesar, nego leže in kade ter puščajo, da ženske (ki se pokore), ki so čisto noseče, bo-

ne in imajo opravka z otroci, kurijo peč, se trudijo s pranjem perila ali strežejo ponoči bolnim otrokom. In to vse iz prazne vere, da je to žensko delo.

To je strašno zlo in iz tega izvirajo neštete bolezni nesrečnih žensk, predčasno staranje, smrt, otopenost žensk samih in njih otrok.

Za soglasje zakonskih je treba, da se glede naziranja o svetu in življenju, ako se ne strinjata, pokorava oni, ki je manj mislil, temu, ki je mislil več.

Ženske so vedno priznavale nad seboj moško nadoblast. Drugače v nekrščanskem svetu tudi ni moglo biti. Moški je silnejši, zato je vladal. Tako je bilo v vsem svetu (tako izvajamo pravilne Amasonke in materinski zakon) in tako je tudi sedaj pri 0-999 človeškega rodu. Prišlo je krščanstvo in priznalo popolnost ljubezni, ne — sila in je s tem osvobodilo, i podrejeno, i ujetnike, i sužnje, i ženske.

Da bi pa svoboda sužnjem in žensk ne postala zlo, je treba, da so osvobojeni kristjani, to je, da s svojim življenjem služijo Bogu in svojemu bližnjemu, a ne sebi. Kaj je storiti? Eno je potrebno, izpreobračati ljudi h krščanstvu. To pa je mogoče le onemu, ki v svojem življenju izpolnjuje Kristov zakon.

Med drugim sem mnogo mislil o ženskah in o zakonu ter bi rad to povedal. Seveda ne o sočasnih malikih našega časa, o tečajih, nego o velikem, večnem pomenu ženske. Mnogo napačnega se o tem propoveduje, zlasti v krogih inteligentnih žensk, na primer, da ženska ne sme ljubiti svojih otrok bolj od tujih. Govori se mnogo temnega in nejasnega o razvoju in o enakosti z moškimi; a trditve, da ženska ne sme ljubiti svojih otrok bolj od drugih, se propoveduje vedno in povsod, velja za aksiom in skriva v sebi, kot praktično pravilo, bistvo nauka. A prav ta trditev je popolnoma pogrešana.

Poklic vsakega človeka, moškega ali ženske, je, služiti ljudem. S to trditvijo se po mojem mnenju strinjajo vsi pravni ljudje. Razlika med moškimi in ženskami v izpolnjevanju te določbe obstoji v sredstvih, s katerimi služijo ljudem. Moški služi ljudem s telesnim, umstvenim in pravstvenim delom. Sredstva v to so zelo različna. Vsa dejavnost človeštva, izvzemši rojstvo in dojenje, tvori poprišče njegove službe ljudem. Ženska pa more vsprico svojih lastnosti služiti ljudem na vse te načine kot moški, a je vrhotelega pozvana k poklicu, pri katerem je moški izključen. Služenje človeštvu razpade samo po sebi na dva dela: prvi del obsega izvrševanje blaginje v sodobnem človeštvu, drugi razmnoževanje.

* Smašamo za potrebno, čitatelja vnaprej opozoriti, da je avtor napisal nastopni odlomek, kakor tudi druge slične vsebine, pred končnim izdelkom svojega naziranja o spolnem vprašanju, izraženim v »Krenterjevi sopati«.

nje človeškega rodu. K prvemu so pozvani predvsem moški, zato ker jim je drugo, nemogoče k drugemu pa ženske predvsem, ker imajo edine sposobnosti za to. To razliko pozabljati ali utajevati, kakor se to rado dogaja, je nedopustno in grešno (to je, napačno). Iz te razlike se rode dolžnosti prvih in drugih, dolžnosti, ki jih niso izumeli ljudje, nego ki leže v naravi reči. Iz te razlike izvira ocena kreposti in grehote moškega in ženske, ocena, ki je vedno bila, ki je in ki ne more izginiti, dokler bodo ljudje imeli razum.

Vedno je bilo in bo, da bosta mož, ki je prebil življenje v mnogoličnosti moškega dela, in ženska, ki je živila rojstvu, dojenju in vzgojstvu svojih otrok, čutila, da vrši svoje dolžnosti in da bosta vzbujala spoštovanje in ljubezen ljudi, ker sta izpolnjevala svoj nedvomni poklic.

(Dalje prihodnjič.)

Izdajatelj: Ivan Milnar.
Odgovorni urednik: Iak Velovec.

Anončni zavod Drago Bezeljak,

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5

priloga
sledenče tvrdke in podjetja:

v Ljubljani:

Arhitekt in stavbeno podjetje

Viljem Treo

Gospodarska cesta 10.

Žarnice

„Svetla“

Mestni trg št. 25.

Pisalni stroji

F. Bar

Cankarjevo nabrežje 5.

Prodaja in popravila pis. strojev

The Rex Co.

Selenburgova ulica 7/1.

Elektrotehnični predmeti

„Svetla“

Mestni trg št. 25.

Fotograf

Veličan Bešter

Aleksandrova cesta 5.

Oblast. konces. zavod za pokončevanje

mili in mrtve

Miroslav Zor

Kolodvorska ulica št. 39/II.

Avtomobili, motorji, kolosa, pnevmatike, avtomatizacija

J Gorec

Gospodarska c. 14.

Manufaktura in zaloga oblek

Schwab & Bizjak

Dvorni trg 3.

Tehnične potrebnice

Odon Koutny

Kolodvorska ulica 37.

Raznoževalne aparate Opalographie in

potrebščine: k istim dobavi

The Rex Co.

Selenburgova ul. 7.

Spedicija

F. & A. Uher

Selenburgova ulica 4.

Beton, železobeton in vodne zgradbe

Inž. dr. Miroslav Kasal

Rilšerjeva ulica 7.

Stavbeno podjetje

Tavčar & Svetina

Gospodarska cesta 6.

Ekspert čevljev

Aleksander Oblat

Sv. Petra c št. 16.

Krojaška delavnica

Krekov trg št. 10 v hiši Impex.

V Mariboru:

Nakup in prodaja posestev

H. Havlik nasl. J. Simčič

Gregorčičeva ulica 6.

Petrolejske kante dve z zabojem plačamo po 58 K, posamezne po 22 K vsaka železniška postaja SEWER & KOMP., Ljubljana.

Citajte veleznanimivo študijo
Dr. Oto Bauer - Uratnik

POT K SOCIJALIZMU.

Cena K 2.—

Naroča se v upravi „NAPREJ“.

Gostilna Debevec

Breg št. 20

se priporoča cenj. občinstvu.

Izborna pristna vina ter dobra

kuhinja po zmernih cenah.

Abonement na hrano zelo nizek!

Išče se neoženjen

energičen, lepe p-save ter računstva

zmožen in od rudarskih oblasti potrjen

paznik za premogokop.

Plača po dogovoru. Nastop ev. takoj.

— Lastnoročno pisane prošnje je poslati na Upravo

ugljenikov in ovadne občine Gjurjevačke, pošta Breg pri

Koprivnici (Hrvaško).

Hiša v Mariboru

z kompletno stanovanjsko opremo (za

takoj vseliti), 1 par konj, sadni in zelenjadni

vrt, se radi odpotovanja takoj po ceni prodaja. Cena pod 300.000 kron.

Polizvedbe na anončni zavod „Vedež“ Maribor, Gregorčičeva ulica 6, tel. 132.

Gostilna pri Belem Kranjcu

v Florijanski ulici

se radi generalnega popravila prenočišče in hiše sploh zapre.

Začel se bo obrat v popolnoma zboljšanim načinu in v lastni režiji.

Postrežba bo izvanredno po ceni in prvovrstna.

Otvoritev se objavi v časopisih. Priporoča se v naprej.

A. Kaifež.**Zahtevajte ponudbo!****la. bele papirne vrečke**

od 1/4 do 6 kg

razpošilja na vagone in manjše količine

Ludovik Šef, Maribor Prešernova ul. 1,

tovarniška zaloga papirja in pisalnega orodja.

Telefon 148. Brzjaviti: Papišef Maribor.

Zahtevajte ponudbo!

Izvrsten delovodja, samec, porosti, slovenskega in nemškega jezika zmožen, se išče za večjo ključavničarijo. Isti mora biti izkušen v stavbenem, ploščnatem delu in tudi v strojni stroki. Reflektira se samo na moči, ki so enaka podjetja že vodili. — Vpraša naj se pri gospej Ivani Raststeiger, Piuji, Aškerčeva ul. 14.

Eriavec & Turk,

trgovina z železnino

pri „Zlati lopati“

preje Hammers hmidt, —

Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7,

nasproti Kršćanske cerkve.

Petrolejske

vrče in zaboje

kupujemo (zaboj z dvema vrčema) po

K 58.—

posamezne vrče po K 22.—

franko postaja odpošiljatelj.

Hrovat & Komp.

Ljubljana. Poleg realne.

Pisalni stroji

Remington

se dobijo pri

K. A. KREGAR, Ljubljana,

Sv. Petra cesta št. 21—23.

Zahtevajte ponudbe.

Kdor si želi nabaviti pristnega in znanega

haložana

naj se blagovoli poslužiti tvrdke:

Prva haložka trgovina z vinom

ANTE KORENIAK in drug pri

Sv. Barbari v Haložah.

Naznanilo.

Podpisana tovarna javlja, da je oddala vso svojo letošnjo zimsko produkcijo svojih različnih suknjenih izdelkov ljubljanskim trgovcem I. C. Mayer, Franc Ks. Souvan in Feliks Urbanc, kjer so ti izdelki cenjenim odjemalcem po izredno ugodnih cenah na razpolago.

Tovarna suknja BRATA MORO, Vitrinje.

Z ozirom na gornjo objavo, obveščamo svoje odjemalce na debelo in drobno, da smo prevzeli od starorenomirane Vitrinjske tovarne vso letošnjo produkcijo njenih čisto volnenih izdelkov, kakor lodnov, ševijotov, Double-ov v izvanredno bogati izbiri. Cene so proti minuli seziji za več kot polovico nižje.

I. C. Mayer, Franc Ks. Souvan, Feliks Urbanc.

Med. Dr. Jos. Tičar

začne ordinirati v Ljubljani

Igriška ulica 6-I.

(za dramskem glediščem).

Ord. ura od 2. do 3. pop.

Po zelo znižani ceni nova

Dvokolesa.

plašči, zračnice, šivalni stroji

in vsakovrstni deli, karbitne

svetilke, gorilci itd. Sprejemo

se v popravilo dvokolesa in

razni stroji.

F. BATJEL, Ljubljana, Stari trg št. 28.**Pav. Jemc, krojaški mojster**

Spodnja Slika št. 22

priporoča svojo delavnico za izdelovanje oblek za gospode po meri. Ima prvovrstne moči.

Točna postrežba in zmerne cene.

F. & A. Uher, Ljubljana

špedicij-ko in komisijskopudetje

Selenburgova ulica št. 4.

Veletrgovina

s premogom, drvini, šoto in

raznim kurilnim materijalom.

Na debelo: Ljubl. gl. kolodvor.

Na drobno: Selenburg. ul. 12.

Zmerne cene!

KAVARNA „LEON“

Stari trg 30. Leo in Fani Pogačnik.

Kavarno sva na novo elegantno opremlila ter se priporočava za obilen posej.

Na razpolago električni klavir.

Z veličastno opremljenjem

Šivalni stroji dospeli

za obrtno in rodbinsko rabo v vseh opremah.

Istotam se dobe posamezni deli za stroje, olje in igle

ter vse potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje.

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP 7.**Specijalna trgovina**

angleškega sukna

velika izbira modnih in športnih oblek za

gospode in dečke, površnikov, raglanov,

zimskih suknj itd.

Ravnokar došli **la. dežni plašči** za

dame in gospode od K 900.— do 1020.—.

Prva kranjska razpošiljalna:**Schwab & Bizjak**

Dvorni trg 3 Ljubljana Dvorni trg 3

Lastni modni atelje.**Naznanilo.**

Podpisana tovarna javlja, da je oddala vso svojo letošnjo zimsko produkcijo svojih različnih suknjenih izdelkov ljubljanskim trgovcem I. C. Mayer, Franc Ks. Souvan in Feliks Urbanc, kjer so ti izdelki cenjenim odjemalcem po izredno ugodnih cenah na razpolago.

Tovarna suknja BRATA MORO, Vitrinje.

Z ozirom na gornjo objavo, obveščamo svoje odjemalce na debelo in drobno, da smo prevzeli od starorenomirane Vitrinjske tovarne vso letošnjo produkcijo njenih čisto volnenih izdelkov, kakor lodnov, ševijotov, Double-ov v izvanredno bogati izbiri. Cene so proti minuli seziji za več kot polovico nižje.

I. C. Mayer, Franc Ks. Souvan, Feliks Urbanc.

prodajajo se po znatno znižanih cenah.

Zaloga Ljubljana, Breg

na debelo in drobno.

Izdelki zajamčeno iz samega najboljšega usnja.

Tržič

Peter Kozina & Co.

ČEVLIJ

tovarne

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič

Tržič